

De in- en uitvoercijfers van het CBS

Het CBS publiceert twee soorten cijfers over de internationale handel. Ten eerste zijn er de zogenoemde bronstatistieken internationale handel goederen (IHG) en internationale handel diensten (IHD). Daarnaast wordt op basis van deze bronstatistieken de internationale handel opgenomen in de nationale rekeningen. De cijfers die zijn opgenomen in de bronstatistieken en de nationale rekeningen verschillen van karakter. De bronstatistieken beogen een zo goed mogelijke beschrijving te geven van de in- en uitvoer van goederen en diensten op zich, terwijl de nationale rekeningen de totale economie, waar de in- en uitvoer een onderdeel van uitmaakt, op consistente wijze probeert te beschrijven. Daarnaast richten de bronstatistieken zich vooral op het zo goed mogelijk ramen van de actuele waarde van de internationale handel, terwijl in de nationale rekeningen de volgtijdelijke vergelijkbaarheid (de economische ontwikkeling) meer centraal staat. Naast bovengenoemde verschillen wijken beide statistieken vooral af omdat de richtlijnen voor de samenstelling van de nationale rekeningen onlangs zijn gewijzigd.

In- en uitvoer in de nationale rekeningen

Net als in alle andere landen van de Europese Unie zijn in 2014 ook in Nederland de cijfers over de economie aangepast. Aanleiding hiervoor is het toepassen van nieuwe internationale afspraken (vastgelegd in het Europees Systeem van Rekeningen 2010) over het samenstellen van economische cijfers. Het invoeren van deze nieuwe internationale richtlijnen in de nationale rekeningen is in de Europese Unie verplicht. De wijzigingen hangen samen met in de loop der jaren gewijzigde economische inzichten en ook met veranderingen in de economie zelf, zoals de globalisering.

Door toepassing van de nieuwe richtlijnen is de wijze waarop de internationale handel (goederen en diensten) is opgenomen in de nationale rekeningen gewijzigd. In de nieuwe richtlijnen staat het economisch eigendoms criterium centraal. Voor de vraag of er sprake is van in- of uitvoer van goederen is het niet langer van belang of de goederen de Nederlandse grens fysiek passeren; het gaat erom dat er een economische eigendomsoverdracht plaatsvindt tussen een Nederlandse ingezetene en een niet-ingezetene.

De maandcijfers voor de buitenlandse handel in goederen zoals het CBS die middels een nieuwsbericht over de volumeontwikkelingen publiceert, sluiten sinds 15 september 2014 aan op de gegevens uit de kwartaalrekeningen en nationale rekeningen. De maand-, kwartaal- en jaarcijfers worden dus volgens de nieuwe concepten opgesteld.

Bronstatistieken internationale handel

De statistiek Internationale handel in goederen (IHG) volgt de Europese verordening van Eurostat. De in deze verordening vastgelegde richtlijnen zijn niet gewijzigd zodat deze cijfers nog steeds zijn gebaseerd op het principe van grensoverschrijding. De statistiek Internationale handel in diensten (IHD) sluit wel volledig aan bij het concept eigendomsoverdracht en daarmee op de concepten die in de nationale rekeningen worden gehanteerd.

Overzicht van de verschillen tussen eigendomsoverdracht en grensoverschrijding

Onderstaand schema geeft in detail weer hoe in 2011 van de cijfers van de bronstatistiek IHG naar de in de nationale rekeningen geïntegreerde cijfers over de internationale handel in goederen wordt gekomen.

Schema: Aansluiting Bronstatistiek IHG - nationale rekeningen 2011 (mln euro)

	Invoer (cif/fob)	Uitvoer (fob)	Saldo
IHG Statistiek	364.922	409.358	44.436
1. Conceptuele wijzigingen	-20.810	-13.691	7.119
a. Transitohandel	0	6.254	6.254
b. Production abroad	5.662	13.239	7.577
c. Veredeling	-22.363	-29.254	-6.891
d. Geaffilieerde bedrijven	-4.109	-3.930	179
2. Correcties voor volledigheid	2.521	8.049	5.528
a. Retourzendingen	-2.059	-2.059	0
b. Bunkering	3.307	7.734	4.427
c. Online handel	419	195	-224
d. Verkopen internationale organisaties	0	216	216
e. Illegaliteit	854	1.963	1.109
3. Overige correcties	-1.526	-2.189	-663
Nationale rekeningen vóór integratie	345.107	401.527	56.420
4. Integratiecorrecties	264	-2.783	-3.047
Nationale rekeningen na integratie (invoer cif)	345.371	398.744	53.373
5. Cif/Fob-correctie en herclassificatie	-11.548	0	11.548
Nationale rekeningen na integratie (invoer fob)	333.823	398.744	64.921

Zoals vermeld staat in de nationale rekeningen het economisch eigendoms criterium volledig en zonder uitzonderingen centraal. Voor in- of uitvoer van goederen is het dan niet langer van belang of de goederen de Nederlandse grens fysiek passeren; het gaat erom dat er een economische eigendomsoverdracht plaatsvindt tussen een Nederlandse ingezetene en een niet-ingezetene. Belangrijkste consequenties van deze richtlijn:

- 1.a. Transitohandel wordt niet langer bij de dienstenhandel geregistreerd, maar bij de goederenhandel. Van transitohandel is sprake als een ingezetene handelaar goederen van een niet-ingezetene koopt en vervolgens aan een andere niet-ingezetene doorverkoop, zonder dat de goederen de economie van de ingezetene handelaar binnenkomen. Volgens de nieuwe richtlijnen is er bij de aankoop sprake van invoer van goederen en vervolgens bij de doorverkoop van uitvoer van goederen. Het saldo van de uitvoer en de invoer wordt als uitvoer opgenomen.
- 1.b. Indien een Nederlands bedrijf in het buitenland goederen laat vervaardigen waarbij dit bedrijf de economisch eigenaar is van de te vervaardigen goederen en de bijbehorende productieprocessen, dan wordt dit bedrijf gezien als goederenproducent (production abroad). Het

buitenlandse bedrijf dat de goederen fysiek vervaardigt, maar geen economisch eigenaar is, wordt gezien als leverancier van industriële diensten. Dit laatste bedrijf krijgt een vergoeding voor de geleverde industriële diensten en loopt verder geen risico over de geproduceerde goederen.

Deze zienswijze heeft gevolgen voor de registratie van in- en uitvoer en productie. De door het buitenlandse bedrijf aangeschafte grondstoffen worden als Nederlandse goederenimport gezien. De geleverde industriële dienst door het buitenlandse bedrijf wordt gezien als invoer van diensten. De geproduceerde eindproducten worden beschouwd als Nederlandse productie. Indien deze eindproducten vanuit het buitenland (waar de goederen fysiek zijn vervaardigd) worden doorverkocht dan geldt dit als Nederlandse uitvoer van goederen.

- 1.c. Goederenveredeling: goederen die vanuit Nederland naar het buitenland worden verstuurd om daar bewerkt te worden en goederen die voor reparatie naar het buitenland worden verstuurd¹: deze goederenstromen worden niet langer tot de internationale goederenhandel gerekend omdat de goederen weliswaar de grens passeren, maar niet van eigenaar veranderen. Wel is er sprake van internationale dienstenhandel; er is respectievelijk sprake van import van veredelingsdiensten en reparatiediensten. Een voorbeeld van een internationale veredelingstransactie is de verwerking van ruwe aardolie tot aardolieproducten door een raffinaderij in Nederland in opdracht van een niet-ingezetene. De opdrachtgever levert de ruwe aardolie en blijft tijdens het hele productieproces eigenaar van de ruwe aardolie en van de aardolieproducten. In de nationale rekeningen worden de goederenstromen verwijderd uit de in- en uitvoer van de bronstatistiek IHG. Er is slechts sprake van export van een industriële dienst door de raffinaderij aan het buitenland.
- 1.d. Internationale goederenstromen tussen eenheden die behoren tot dezelfde multinational (geaffilieerde eenheden): deze stromen worden niet automatisch meer tot de goederenhandel gerekend; dit hangt af van de vraag of er sprake is van economische eigendomsoverdracht.

Al deze wijzigingen vinden in principe niet plaats bij de bronstatistiek IHG omdat daar de concepten niet wijzigen. Naast de bovenstaande verschillen als gevolg van het hanteren van het economisch eigendoms criterium in de nationale rekeningen (1.a t/m 1.d) bestaan er overigens nog meer verschillen tussen IHG en NR. Omdat de nationale rekeningen de volledige economie beoogt te beschrijven zijn enkele correcties voor volledigheid opgenomen (2.a t/m 2.e). De overige correcties (3.) hebben onder andere betrekking op de afbakening tussen wederuitvoer en doorvoer. De integratiecorrecties (4.) hangen samen met het specifieke karakter van de nationale rekeningen als integratieve statistiek. De cif/fob-correctie (5.) tenslotte, betreft een verschil in waardering tussen de

---

¹ Uiteraard gelden deze voorbeelden ook voor de omgekeerde stromen: goederen die vanuit het buitenland naar Nederland worden gezonden.

bronstatistiek IHG en de nationale rekeningen. Deze correctie wordt hieronder nader toegelicht. Voor de meeste van de correcties geldt dat ze niet nader naar land zijn te specificeren.

Cif/Fob-correctie:

De bronstatistiek IHG registreert de waarde van zowel de invoer als de uitvoer van goederen aan de Nederlandse grens. Dit betekent dat de invoer aan de grens van het land van invoer is gewaardeerd (de zgn. cif-waarde; cost, insurance and freight) en de uitvoer aan de grens van het land van uitvoer (de fob-waarde; free on board). In de nationale rekeningen wordt de waarde van zowel de invoer als de uitvoer echter op fob-basis gewaardeerd (d.w.z. beide aan de grens van het land van uitvoer). Dit betekent dat de invoerwaarde dient te worden gecorrigeerd. Het verschil tussen de cif- en de fob-waarde van de invoer betreft de kosten die gemaakt worden bij het vervoer over het tussenliggende traject (het gebied tussen de grens van het exporterende land en de Nederlandse grens). Dit betreft voornamelijk transport- en verzekeringskosten.

Aangezien het soms niet mogelijk is fob-waarden te verkrijgen voor gedetailleerde productindelingen, geven de tabellen met uitvoerige gegevens over de buitenlandse handel de invoer tegen de prijs vanaf de grens van het land van invoer (de cif-waarde). Op het niveau van de totale invoer van goederen wordt er een correctie aangebracht om de cif-waarde om te zetten naar de fob-waarde.